

JUSTICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

Amb les esquerres
catalanes, sí.
Amb el lerrou-
xisme, res!

ORGAN DE LA UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

Catalunya es torna a incorporar a la història

Arribem ara, els catalans, a un venturós tombant de la nostra història. L'Estatut és la fita crucial on es parteixen els camins. ¿Que l'Estatut aprovat pel Parlament no és tan ample com aquell que vàrem redactar a Núria i el nostre poble va plebiscitar? És evident. Però és cert també que, avui per avui, la cosa no té — per a nosaltres — massa importància i fariem una mala obra si no volguéssim reconèixer el pas de gegant fet en el camí de les nostres reivindicacions. No ens hem cansat d'assenyalar els perills de les solucions intermitges; però, ara, un deure de lleialtat amb aquells que han estat lleials amb nosaltres ens obliga a desbrossar els camins de la República.

Per tal de servir millor els interessos d'Espanya

i els de Catalunya, nosaltres volíem deixar el problema resolt d'una vegada. No ha estat possible. El Govern no regeix cap República ideal i Azaña s'ha hagut de moure amb els ciutadans que té a mà. No podem exigir a l'home del carrer, enllà de l'Ebre, la mateixa amplitud de visió que han demostrat tenir les seleccions socialistes i republicanes espanyoles, ni podem fer retret als pobres analfabets que ens ha llegat la monarquia si els enemics del nou règim els han fet servir de comparses inconscients per a llurs vils agitacions.

Tenim feina tallada per a dies: això és el que ens importa. Abans que la nostra tasca no sigui llesta, si la sabem fer com cal—i la hi farem—se'ns obriran tots els camins necessaris. Tot depèn de nosaltres.

Es la nostra obra el que interessa. Amb la nostra obra de demà hem de justificar les nostres paraules d'ahir. La llibertat complementària que demà ens calgui per a acomplir-la ens serà donada per afegidura.

Els nostres drets no poden prescriure mai. I no ens aturarem en el camí de les nostres reivindicacions fins que no sigui assolida la plenitud del nostre ideal, puix fins aleshores no podrà Catalunya servir plenament, amb íntegra dignitat, els interessos de la República i els alts interessos de la Humanitat.

L'hora té la greu solemnitat dels moments augurals: Catalunya es torna a incorporar a la història. Pensem tots en la nostra responsabilitat.

RAFAEL CAMPALANS

EN MANS DE LA REACCIÓ DUES DATES

El general Barrera no ha estat trobat. Els militars de la penya del cafè Colón, responsables de la gran alarma de dies passats, no han estat trobats. Cap dels militars i civils complicats en la «sanjurjada», que n'hi havien molts, car Barrera fou el cap i és lògic suposar que aquí hi tenia l'estat major, no ha estat trobat.

Segurament, mai, en cap ciutat, no s'ha produït un fracàs tan integral i inversemblant de la Policia com aquí.

Segurament, mai, en cap país del món, els conspiradors no han gaudit de tanta impunitat com aquí.

Segurament, mai, cap Govern del món hauria tolerat que seguissin dirigint la Policia els mateixos funcionaris tan radicalment i suspecta fracassats.

Qui sosté el coronel Ibáñez?

¿Qui s'oposa a la depuració policial?

¿Qui són i què es proposen els encobridors dels impotents, dels monàrquics i monarquitzants, en la direcció dels serveis policials de la ciutat més gran i més complexa d'Espanya?

Barcelona no ho entén.

I en no entendre-ho se sent deslligada dels homes que tenen el deure teòric de vetllar per ella i, també, en front, per desconfiar del seu republicanisme i fins i tot de la seva lleialtat a les institucions republicanes.

S'acosten per a Catalunya les hores decisives de l'Estatut. Que no són pas les de l'aprovació, sinó les de la seva aplicació i de l'estructuració parlamentària del país. I és en aquestes hores que tot Cata-

lunya necessita sentir-se amb plenitud de confiança en ella mateixa i en els homes representants de l'Estat central.

Cal, doncs, resoldre l'equívoc. Cal asserenar el poble català. I si això no es fa ara, espontàniament, caldrà que el

Govern de Catalunya ho exigeixi. En primer terme: la destitució del coronel Ibáñez. En segon lloc: la depuració a fons del Cos policial.

No volem monàrquics emboscats ni monarquitzants més o menys disfressats!

15 DE SETEMBRE DE 1923. — La Lliga en ple a l'estació de França, acomiada, entusiasta, el «salvador de España, Primo de Rivera».

15 DE SETEMBRE DE 1932. — El President de la República signa, a San Sebastián, l'Estatut de Catalunya, guanyat per les esquerres.

DEFENSA DELS RABASSAIRES

per M. SERRA I MORET

En la sessió de setembre 2, el diputat de la Lliga, Rahola, va proposar la supressió dels dos paràgrafs de la Base 21 de la Reforma agrària que transformen en cens redimible els contractes de «rabassa morta». En nom de la Comissió, el company M. Serra i Moret va rebutjar la proposició del senyor Rahola, i amb ell tota la Cambra. Vet ací les breus paraules del company M. Serra i Moret:

«SERRA MORET: El Sr. Rahola, para defender la enmienda que presenta a la Base 21, ha recurrido a un subterfugio, que es precisamente lo que ha dado un carácter de violencia a este problema de la «rabassa morta» en Cataluña, y es considerar que el contrato de «rabassa morta» puede ser un contrato de aparcería cuando es fundamentalmente una cosa distinta. Y aquí no se habla de contrato de aparcería, sino de un contrato substantivo de «rabassa morta» que está tan caracterizado, no solamente en las leyes, sino en la conciencia pública, que no hace falta definirlo, y no debemos dirimir aquí cuestiones jurídicas que no nos interesan, porque con sólo consignar los hechos, ya basta.

El contrato de «rabassa morta» implica siempre una aportación por parte del trabajador, que en la mayoría de los casos es lo único que da valor a la tierra. Por consiguiente, es muy fácil consignar el capital y es muy fácil transformar este contrato en censo. (El señor Companys: Es una enfiteusis), porque,

realmente, es lo que dice el Sr. Companys: una enfiteusis temporal. (El Sr. Rahola: Temporal. Esto es la diferencia fundamental.) Este es, realmente, el carácter del contrato de «rabassa morta»; de modo que no hay diferencia ninguna. (El Sr. Companys: Puede regularse en el apartado de la enfiteusis.)

No hay que acudir a sentencias que han sido motivadas por hechos de explotación y adulteraron la naturaleza del contrato, porque todos sabemos que los propietarios se han valido precisamente de estas sentencias para expropiar a algunos «rabassaires» el fruto de su trabajo, lo que era legítimamente suyo.

Naturalmente, nosotros defendemos aquí lo que es «rabassa morta», estrictamente «rabassa morta». (El Sr. Rahola: No me he ocupado de otra cosa), y no hay por qué ir por estos caminos a hablar de la aparcería y de todos esos contratos a los cuales no nos referimos en esta Base.

Entendemos, pues, que el contrato de «rabassa morta» es realmente una enfiteusis, puede transformarse perfectamente en censo, puede liquidarse perfectamente, y no habrá dificultad alguna en esto. Mayor dificultad habría en lo que ya ha aprobado la Cámara, lo que se refiere a los arrendamientos; y pue-

de ver el Sr. Rahola que dentro de esta misma ley existe también la posibilidad de hacer nuevos propietarios, porque se entiende siempre que cuando una tierra ha sido llevada en arrendamiento y esta tierra ha de ser expropiada, pasará preferentemente al que la cultiva. Por consiguiente, es el mismo caso, y si en aquello no hay dificultad, tampoco la hay en constituir en censo lo que hoy es «rabassa morta».

No es preciso extenderse mucho para decir que si se hace en España una ley de Reforma agraria, de ella no puede quedar ausente el contrato de «rabassa morta», que está tan vivo en Cataluña, que es una de las cuestiones más candentes y que debe recogerse en esta ley. Nada más.»

EL «TRUST DEL PAPER» VA CONTRA LA REPÚBLICA

En el número de JUSTICIA SOCIAL del día 27 d'agost vàrem publicar l'article «El cas de la fàbrica de paper «La Aurora», de Girona», en el qual quedem ben palesades les maniobres d'aquest «trust», conegut per S. C. P., A. G. P. i «La Papelera Española» i altres noms i inicials, amb els quals es pot més fàcilment desorientar el públic, però que tots són governats per les mateixes persones. Aixecant el vel, trobaríem «S. A. M.», «Onena», «Central de Fabricantes de Papel», «Sindicato de Fabricantes de Papel y Cartón de España», «El Sol», «La Voz», etc.

El «trust», seguint la tàctica ja iniciada, tanca fàbriques una després de l'altra i acomiada els seus obrers i dependents tots en bloc.

És una maniobra la d'aquest trust per a fer augmentar el nombre dels sense treball i produir amb això noves dificultats a la República espanyola i a Catalunya, perquè els treballadors esti-

guin descontents del règim republicà. No sols a Catalunya hi ha fàbriques de paper tancades; se'n tanquen també arreu d'Espanya, i els obrers paperers, encara que agrupats alguns d'ells en diverses entitats professionals papereres, es troben escampats i no saben com fer front a la maniobra del «trust» que els té lligats.

¿Què esperen les entitats obreres: «Sindicato de Obreros Papeleros» del Prat de Llobregat, «Sindicato de Obreros Papeleros y Similares» de Peñarroya, «Agrupación de Obreros Papeleros» de Hernani, «Sociedad Obrera de Papeleros» de Villalonga, «La Mundial, Sociedad de Papeleros» de Muros de Alcoy, amb els seus 881 afiliats, per a posar-se d'acord i junts anar a ajudar els seus companys de «La Aurora» i demanar al Govern que anul·li completament el decret de la Dictadura de l'any 1928, pel qual es va constituir d'una manera il·legal aquest trust, i deixar que cada

fabricant pugui vendre amb llibertat i més barat?

Si Espanya és una República de treballadors, ¿per què no es compleix la llei, fent tornar a obrir totes les fàbriques que el «trust» ha tancat i a admetre els obrers i dependents acomiadats sense cap culpa? Obrers del Prat i de les fàbriques «La Gerundense» i «Viuda de Quirico Casanovas» i altres obrers paperers de Catalunya i d'Espanya, ¿per què no ajudeu els vostres germans de «La Aurora» a reivindicar llurs drets? Si no ho feu, no sou dignes de viure dins la República de treballadors d'Espanya. ¿Seríeu potser còmplices dels senyors Araoz, González d'Heredia, Manuel Vancells, Antoni de Sabatés, Enric Casanovas i d'aquells que formaven el Consell d'Economia de la Dictadura i que facilitaren el decret? El vostre silenci seria una traïció als vostres germans i al règim republicà.

PAPYRUS

LA SETMANA POLITICA

No callaran mai?

El "Partido Republicano Radical de Cataluña", en castellà, ha publicat un altre manifest. Fa història de la seva vida, però passant totalment per alt, "et pour cause", els gloriosos episodis de la calç, el ciment, les aigües i tants altres que palesen les inesgotables ancions crematístiques dels seus líders. No fa tampoc esment del buró contrabandista, heroi i màrtir del republicanisme lerrouxià. No ens conta la vida i miracles dels Pich i Pon, dels Santamaria, dels Giralt, dels Vinaixa, ni ens revela el secret professional del Partit: de pobre esdevenir opulent, amb ignorància i menyspreu de les lleis de prosperitat burgeses i sense recórrer a la "loteria".

Ha volgut adherir-se a l'alegria de Catalunya per l'aprovació de l'Estatut. S'hi creu amb dret, car ací la tenim "su historia en las corporaciones públicas de nuestra tierra" (un lerrouxià pronuncia "nuestra" amb fruïció sensual, i el pitjor és que s'ho pensen de debò que la nostra terra és d'ells!) No calia pas que el "partido" ens ho recordés. De pares a fills aniran vivint la "historia" del lerrouxiisme en les corporacions públiques catalanes. I no, tanmateix, per a plagiari el conte del bon lladre...

Els lerrouxistes importats senten alguna temença, no obstant. Comencen a pressentir que els catalans no hem perdut la memòria, que recordem i no volem oblidar la conducta del lerrouxiisme en la discussió de l'Estatut. I, assajant una justificació, ens asseguren que ha estat aprovat l'Estatut "no con la amplitud autonòmica que hubiese deseado el Partido Republicano Radical de Cataluña"!!!...

Ho heu llegit ben bé? Per molts signes admiratius que hi poséssim, i per més punts suspensius, no reflectiríem pas la reacció del nostre esperit davant un exemple com aquest, de cinisme insuperable, de bandareria sobrenatural.

¿Què és el "Partido Republicano Radical de Cataluña"? ¿Un "cantón" rebel del "Partido Republicano Radical de España"? ¿Un escamot de pronunciats contra el "caudillo"? En aquest cas, hi cabria una manifestació de sentiments més o menys catalans. Però no és així. El "Partido Republicano Radical de Cataluña" segueix fidel al "caudillo". De tal manera que al peu del manifest han publicat unes "instrucciones del Consejo Regional", en les quals hi llegim: "Próximo a llegar a Barcelona nuestro ilustre jefe, don Alejandro Lerroux, para cambiar impresiones con los organismos directivos del Partido en Cataluña para la orientación a seguir, se ruega a todos los organismos oficiales del mismo: juntas, comités, centros y delegados, tanto de la capital de Cataluña como del resto de la región, se abstengan de organizar ningún acto de propaganda o afirmación de nue-

tros ideales." Val a dir que el "Partido Republicano Radical de Cataluña" no pensa amb el seu cap, sinó amb el cap de Lerroux.

Ara i abans. Quan Lerroux va dir a Saragossa que no era possible concedir a Catalunya ni l'ensenyament, ni la justícia, ni l'ordre públic, ni una hisenda pròpia, i que el Govern central havia de reservar-se la facultat de suspendre i revisar l'Estatut a l'hora que li semblés... ¿Era aquesta l'"amplitud" que volien?

"Sumémonos al sentir general de nuestra tierra", afegeix el lerrouxiisme importat. ¿Sumar-se? No! Ja veureu com Catalunya farà una bona "resta". Per decència administrativa i per dignitat ciutadana.

Ah! Ens oblidàvem de subratllar que signa el manifest "el presidente del Consejo Regional, Juan Pich i Pon", espill de republicans conscients i conseqüents.

Cants i realitats

Catalunya ha celebrat l'11 de setembre joiosament. Senyeres i cants. Visques i discursos patriòtics. Ramells de flors i domassos. Catalunya va vibrar, sencera, en recuperar les llibertats perdudes.

L'alegria, l'expansió ciutadanes, ja han passat. Ara ha començat ja un altre període, no tan brillant, no tan fàcil, sense color i sense contagis multitudinaris. Ha començat el període de les realitzacions, de la integral responsabilitat de Catalunya davant ella mateixa i davant els pobles tots d'Ibèria.

I per a començar aquest període, primer que tot hem de vèncer el primer perill: l'efusivitat. Car darrera d'ella hi sojorna la reacció, molt més forta i a l'aguait del que ens pensem, i amb la reacció reviscolada l'escamoteig del que hi ha de vital i actual en l'Estatut: l'orientació netament esquerrana, socialitzant.

Tots som catalans, evidentment. Però cal que els catalans que hem estat sempre de tercera classe o de cap classe no ens deixem prendre el governall, que no deixem en mans dels catalans que essent de primera classe i governant no feren altra cosa que consolidar i augmentar els seus privilegis, aliats ignominiosament amb el Borbó i les castes tradicionals, la construcció de la "nostra" Catalunya.

Vet ací el mot d'ordre: les esquerres han guanyat l'Estatut, les esquerres han de realitzar-lo.

Sense temença, sense timideses. Francament i amb el coratge que calgui.

Se'ns ha enutjat «El Progreso»

El Progreso, òrgan dels reials republicans que a Pich tenen per capità, s'ha enutjat amb mi. Em diu "pistolero del periodismo", "socialista-catalanista", "sujeto que durante la Dictadura, prudentemente, marchó a América" mentre "Lerroux daba el pecho para defender la

dignidad civil de España pisoteada por Primo de Rivera", que "injuria canalescamente a Lerroux", que JUSTICIA SOCIAL és "un vertedero inmundado", que el meu article "Lerroux-Sanjurjo" reproduceix "infamias" i és "producto degenerado de sacristia catalanista". Vol esferir-me amb la hipòtesi que "acaso ante los tribunales de justicia, el desvergonzado socialero tendrá ocasión de intentar probar cuanto dice". I finalment llançant "al rostro del libelista todo nuestro desprecio y exigir a los dirigentes de la "Unión Socialista de Catalunya" una rectificación de conducta en su periódico."

Contesto:

Que vaig anar-me'n a Amèrica abans de la Dictadura i no per la meua voluntat; que d'Amèrica vaig sortir-ne expulsat per una dictadura, però havent-hi viscut prou temps per a conèixer moltes víctimes del Lerroux que recorregué l'Argentina demanant "pesos" que havien d'engrossir el "tesoro de la Revolución"... Sense que ningú, mai més, no tingués esment del "tesoro" ni de la Revolució. I qui gemegà ja ha rebut.

Que no vaig oferir-me, el 14 de setembre del 1923, com ho féu Lerroux, a Primo de Rivera.

Que l'article "Lerroux-San-

jurjo" va dir les veritats que altres callaren.

Que jo riuré darrer si volen anar per justícia.

Que els dirigents de la Unió Socialista de Catalunya no tenen res a rectificar, sobretot mentre hi hagi una ombra de lerrouxiisme a Catalunya.

Que del menyspreu lerrouxià no en sabia fer res, car la preocupació seria que m'admiressin.

Que val més que *El Progreso* calli i aprofiti el poc de temps que li queda per a "lerrouxejar" en l'administració de Barcelona.

JOAN COMORERA

ELS OPORTUNISTES

En les circumstàncies actuals de constitució de la nova vida catalana és d'oportunitat recordar una anècdota de l'ambient vergonyós d'Espanya, quan en tornar del captiveri de Valenay va fer la seva entrada el grotesc Ferran VII.

Ningú no sabia quina seria la resolució definitiva del rei, si en front de l'absolutisme o de les idees liberals contingudes en la Constitució de l'any 1812. El cèlebre general O'Donnell, comte de l'Abisal, es trobava a València manant una divisió de l'exèrcit, i es va veure en la precisió de transmetre al rei una salutació oficial en nom de les seves tropes. No sabent quin partit prendre, si declarar-se absolutista o constitucionalista, va fer dos missatges diferents i absolutament contradictoris, i encarregà a un coronel de la seva confiança que anés on es trobava el rei i el seguís fins que aquest prengués una determinació. Si el rei es declarava a favor de la Constitució havia de presentar-li un dels dos missatges en el qual es feien els elogis més pomposos del nou codi, i si el rei es declarava contrari a la Constitució havia de presentar-li l'altre missatge en el qual s'abominava de les idees liberals i el general s'oferia amb tot el seu exèrcit per a enderrocar l'anarquia i restablir el monarca amb l'ús de totes les seves prerrogatives. Ferran VII es declarà contra la Constitució i rebé de part del general O'Donnell el segon missatge.

Doncs bé: a casa nostra s'ha donat el cas, durant una llarga temporada, que molta de gent portava a la butxaca dos missatges per a treure en el moment oportú el que fos més adequat a les circumstàncies.

Sobretot a darrera hora, mentre ha durat la discussió de l'Estatut i mentre surava en l'ambient la nova d'una prope-ra revolta contra la República, els arribistes, que són a milers, es palpaven sovint la butxaca, preparats a treure'n i exhibir la declaració més adequada. Si hagués triomfat la sanjurjada hauríem vist a molts que ara s'han declarat republicans de tota la vida, declarar-

se monàrquics convençuts de sempre. Si en lloc d'aprovar-se l'Estatut se n'hagués anat a l'aigua, molts dels que participaren en l'arribada entusiasta feta als parlamentaris haurien anat a fer-la a la taifa lerrouxera que havia boicotejat el nostre Codi de llibertat. En lloc d'exterioritzar entusiasmes per la llibertat de Catalunya els haurien palesat per la unitat espanyola. Molta de gent que va anar el dia 11 a la ronda de Sant Pere a fer patrioteria catalana, ara que no hi havia perill de rebre ni de semblar desplaçat, s'hauria quedat a casa i s'hauria fregat les mans de gust en llegir l'endemà, a la Premsa, com la Policia havia apallissat els visionaris catalanistes.

El moltonisme i el deixar-se portar pel corrent és una condició essencial en les masses i no se n'ha de fer molt de cas. Però en l'ocasió present, i en les circumstàncies nostres, la cosa té una gravetat extraordinària, perquè entre l'allau de moltons de la massa hi ha figures i figuretes i figurasses que, quietes a l'ombra mentre l'Estatut ha estat en perill, surten ara a primer terme demanant un premi a llur patriotisme i a llur constància. Són tots els que portaven dues cartes a la butxaca, preparats a exhibir la més convenient, segons quina hagués estat la solució donada al problema de Catalunya.

I aquests patriotes de dues cares, entre els quals hi ha la majoria de burgesos catalans, i una colla de gent de toga i de carrera, i tota l'allau d'elements de dreita, són els que d'una manera equivocada es declaren els més aptes per a intervenir en la direcció de la cosa pública a Catalunya, en la nova organització que s'ha d'estructurar. Sota les voltes del Palau de la Generalitat, rondant a l'entorn de consellers i de comissions, formiguegen presentant, de les dues cartes que tenien preparades, la d'ostentació d'entusiasme per l'autonomia de Catalunya. Alguns d'ells ja han aconseguit els primers càrrecs; altres ja tenen llocs designats per a dintre pocs dies.

Cal que el nou Govern de Catalunya vagi amb molt de

compte. Els càrrecs nous no els han de desempenyar ni els més savis ni els més carregats de títols, sinó els més enters i els més incorruptibles. Cal que a tots els pretendents que plens de voracitat s'aboquen a demanar llur part en els futurs pressupostos se'ls registri bé no sols els vestits d'avui, sinó els que han portat abans, àdhuc que se'ls registri l'ànima si és possible, perquè a la majoria d'ells els trobaran l'altra carta que tenien preparada si Catalunya no hagués triomfat.

R. FOLCH I CAPDEVILA

IMPRUDENCIA

Diu «El Progreso»: "Es conveniente refrescar la memoria de los catalanes, con motivo de la aprobación del Estatuto". Convenient per a Catalunya, sí. Per al lerrouxiisme, gens.

Al lerrouxiisme li vindria bé ara un atac universal d'amnèsia.

Obres sobre Cooperació recentment publicades

ACERBO, GIACOMO. *La Cooperazione Agraria in Italia*. Amb notícies sumàries respecte els altres països. Federazione italiana dei Consorzi agrari. 1932. 160 pàgines.

AMERICAN INSTITUTE OF COOPERATION. *American Cooperation*. — Col·lecció de conferències i discussions tingudes a la setena sessió estival de l'"American Institute of Cooperation" al "Kansas State College of Agriculture and Applied Science", de Manhattan Kansas, durant els dies 1-27 juny 1931. Vol. I: XI + 570 pàgines. Vol. II: IV + 516 pàgines. Washington.

BAROU, N. *Co-operative Banking*. Prefaci per Sydney Webb (Lord Passfield). London, P. S. King, 1932. XX + 330 pàgines.

BROUCKÈRE, LOUIS DE. *Les finances Cooperatives*. Curs donat a la Càtedra de Cooperació de la Universitat Lliure de Brussel·les. 170 pàgines.

CRAMON, ANDRÉ. *Les Associations Agricoles dans les Colonies françaises*. Paris. Fédération Nationale de la Mutualité et de la Coopération Agricole. 48 pàgines.

DUPRAT, G. L. *Coopératives et Syndicalisme*. Extret de la "Revue Internationale de Sociologie". Paris, 1931. 60 pàgines.

INSTITUT INTERNATIONAL D'AGRICULTURA. *La Cooperación Agrícola*. Primer volum. Alemanya, Bèlgica, Dinamarca, Estat lliure d'Irlanda, França, Gran Bretanya, Irlanda septentrional, Hongria, Itàlia, Holanda, Suïssa, Txecoslovàquia, Roma, 1931. 464 pàgines.

KAUFMAN, DR. HANS. *Der Kanadische Weizenpool*. Publicacions de l'Institut de Cooperació de la Universitat de Frankfurt sobre el Main. Edicions del professor Dr. J. Hellauer. Núm. 4. Berlin, 1932. X + 234 pàgines.

POLÍTICA I SINDICALISME

I

Heus ací dos temes apassionants, importantíssims i sempre d'actualitat, a l'entorn dels quals giravolta una multitud d'idees que en lluita constant i aferrissada pugnen per obrir-se pas entre les masses humanes, per tal de penetrar en la ment i en la consciència dels homes i convertir-los en paladins de la seva causa.

Moltes d'aquestes idees, més que l'arborament de l'esperit davant una bella perspectiva, reflecteixen tota la carronya de l'ànima humana en forma de cobejances i odís de tota mena.

Són les classes, les castes i les sectes encara existents disputant-se el predomini com a tals, sense escrúpols per a falsejar la veritat amagant desigs inconfessables i sembrant contínuament la confusió entre les multituds ignorants.

De tot això tan tèrbol i repugnant la gent s'ha donat a dir-ne política, i d'aquesta falsa concepció ha nascut l'apoliticisme, idea completament buida i d'un valor absolutament negatiu, però profundament arrelada en una bona part del poble, especialment entre la classe treballadora, fins a l'extrem que la idea apolítica s'ha convertit en l'essència del sindicalisme actual.

No és el meu propòsit embrancar-me en la interpretació de les teories que diferents sociòlegs han establert sobre sindicalisme, ni tampoc fer cap crítica ni cap valorització de determinats ideals polítics; així és que, en esmentar aquests dos importants aspectes de la vida social, no pretenc altra cosa que demostrar la desorientació de les masses obreres en llurs concepcions sobre el valor, eficàcia, utilitat i finalitat dels organismes sindicals i de la política. Cal aclarir, però, el que entenem per política; perquè si això fos el lliure exercici de la intriga, el parany per a caçar incauts i el "chantage" constant, ni tan sols valdria la pena de parlar-ne. Aquesta mena de política solament pot desenrotllar-se en mig d'un ambient d'indiferència i de covardia; i, sobretot, protegida enormement per tots aquells que, obsessiònats amb la idea antipolítica—idea estrofolària que per a sostenir-la i argumentar-la hom no deixa de fer política—, contribueixen inconscientment a destruir—o almenys a allunyar indefinidament—totes les possibilitats i valors positius que enclou la veritable política, que és al meu entendre l'únic mitjà racional de què disposa l'home per a regular d'una manera justa i harmònica totes les seves funcions socials.

Política és la intervenció generosa, constant i intel·ligent de l'home—individual o col·lectiva—en tot i per tot el que sigui d'interès comú. És una manifestació del sentit de responsabilitat i del sentiment del deure que tot ésser sensible experimenta davant els nombrosos i complicats problemes de la vida col·lectiva.

Es la prestació de tot el nos-

tre valor individual posat al servei de la col·lectivitat. És la consciència i la intel·ligència obrant conjuntament en la difícil tasca de garbellar els sentiments i les passions humanes, per tal de seleccionar les idees que tenen un fons de generositat i de justícia.

És la lluita constant de l'home per la supremacia de la raó; i de l'esforç de les col·lectivitats organitzades amb aquest fi neix, i es va modelant i engrandint, una força creadora de nous valors, tant més important i eficaç quant major sigui la sensibilitat i la cultura del poble.

Entenent que la política és el millor procediment per a aconseguir la realització de les aspiracions de llibertat i de justícia social, com a socialista considero que no hi pot haver una o altra política, i només crec en la política que es recolza en la més pura democràcia. Aquesta és la política que sento pro-

fundament, que segueixo i estimo, i també la que desitjo com a guiatge de la classe treballadora, perquè la imagino tan fecunda i tan plena de possibilitats, que fins en els moments més decisius de la nostra lluita contra el capitalisme voldria que l'esgrimíssim com arma única, per ésser la més noble de totes les armes, i també la més segura per a proporcionar-nos una victòria que sigui una garantia per a una nova era de treball, de pau i de joia.

És molt possible que molts considerin massa optimistes aquestes reflexions, i fins tinguin una rèplica a flor de llavis fent-me retret dels desenganys i les decepcions soferts pel poble amb la política de tots els temps. La rèplica no seria justa. ¿En quins moments de la història el proletariat de Catalunya ha pres part activa en la política? En cap. L'únic paper que ha representat ha es-

tat el de comparsa. Amb aquesta condició ha seguit anys i anys diferents actors de la política sense haver pogut mai pujar de categoria. I havia d'ésser així; perquè per a actuar com a actor és precís tenir consciència del paper que es representa, i les masses obreres del nostre país tot just comencen ara a sentir el neguit d'una nova sensació que les fa moure en tots sentits, com si havent d'emprendre un llarg camí, cerquessin una dreuera per a arribar més aviat a la fita desitjada. És l'esperit de classe; és la consciència col·lectiva que s'està formant, i és necessari que arribi a la seva maduresa per a poder actuar com a força directriu i transformadora de tota la vida social. Si l'obrer com a home i com a ciutadà pot trobar en la política nombrosos mitjans per a donar satisfacció a les seves aspiracions, com a productor, les organitzacions profes-

sionals, els sindicats, podrien ésser un element formidable per a la seva capacitat en els problemes econòmics i per a aconseguir totes les reivindicacions que mereix tot home que amb el seu treball contribueix a la creació de la riquesa. Però fins ara l'actuació dels obrers en els sindicats no ha estat pas més afortunada que en la política.

Les causes han estat exactament les mateixes; però com que llur intervenció en aquest aspecte ha estat molt més intensa, les conseqüències havien d'ésser naturalment catastròfiques. Serà necessari dirigir una mirada retrospectiva envers els primers temps de la nostra organització sindical per a comprendre alguns dels fenòmens que s'han produït en aquesta organització en el transcurs dels anys que corresponen al segle que vivim.

F. VILADOMAT

Blancs i negres? Obrers!

"...Mentre agonitzava, la multitud reia les facècies d'alguns espectadors. Com que aquell cos a mig cremar no acabava de morir, un home que semblava un senyor s'apropà i amb un ganivet obrí el ventre de la dona. Un cos de nen sorgí i rodà per terra. Llançà dos xisquets que foren ofegats al moment; l'home havia aixafat, trepitjant-la, la petita massa barbotejant..."

Aquestes paraules componen un fragment de la descripció del linxament d'una dona negra prenyada, acusada d'haver maleït els blancs que havien assassinat el seu marit.

"...Fins i tot després que el foc havia devorat la carn de les cames, quan les flames li arribaven ja a la cara, Lewry conservà el coneixement. Ni una sola vegada no demanà clemència. Dues vegades tractà d'empassar-se algunes brases per a precipitar la seva mort, però els espectadors no li ho permetren. El ruixaren amb benzina. Només quan veié la seva dona i la seva filleta que havien estat conduïdes per força a l'espectacle, el negre pronuncià algunes paraules."

Això ocorria el gener de 1921 als Estats Units; era un dels 840 linxaments que es realitzaren de 1910 a 1921.

Tenim a la vista un recull de descripcions semblants capaces de provocar una repulsió gairebé fisiològica al lector més insensible. Cal que tinguem en compte que ens referim a fets contemporanis; no ens remuntem pas a una època que poguéssim creure que pertanyia en part a la història, en part a la llegenda...

Aquesta cosa tan delicada que és l'honor de les dones blanques serveix de pretext per a la major part dels linxaments sense que passi, però, d'ésser això: un pretext. Els negres rarament s'arrisquen a pretendre la possessió, per circumstancial que sigui, d'una dona blanca, perquè saben el pa que s'hi dona. Els organismes competents dels blancs han hagut de reconèixer, amb la recança que hom pot imaginar, que la majoria de violacions són cometes per blancs; i els blancs no són linxats. L'estupre és un delicte punyat per la justícia americana, i el blanc que el comet és lliurat, en el pitjor—per a ell—dels casos, a aquesta justícia. El negre, no: el negre és linxat. I el més sensible del cas és que és linxat sense haver-lo comès.

Amb el linxament alguns blancs atats per la Premsa burgesa satisfan el més estúpid sentiment que pugui experimentar un home: l'odi de races.

L'aparell de la justícia està en poder dels blancs i aquesta justícia pràcticament admet sempre, en les qüestions entre blancs i negres, que el blanc diu la veritat i que el negre ment; per això el negre mai no té raó.

La situació dels negres als Estats Units no ha millorat gran cosa de l'època de l'emancipació ençà; no creiem dir cap disbarat en afirmar que tenim en compte la diferència d'ambient, de mètodes de treball i de responsabilitat en el propi manteniment, els homes de color estan avui als Estats Units pitjor que a l'època de l'esclavatge; teòrica-

ment els negres són homes lliures; pràcticament són víctimes de tota mena de vexacions.

La missió històrica d'alliberar d'una manera efectiva i definitiva la raça de color està reservada al proletariat.

Quan teòricament l'esclavatge fou abolit, els negres envairien els Estats del Nord. Llur doctitud racial, accentuada pel fet d'haver nascut esclaus, i una predisposició insospitada per la mecànica i altres treballs qualificats feren que sovint els patrons els preferissin als obrers blancs. En una època en què el sentiment de solidaritat humana era incipient i en la qual els obrers compartien molts dels prejudicis burgesos no és estrany que els obrers blancs declarassin el boicot als obrers negres; aviat aquests s'hagueren de limitar als treballs més baixos: foren servents, cotxers, porters... Fins passada la meitat del segle dinovè els negres no foren admesos a les organitzacions obreres.

La pretesa inferioritat de la raça negra és un mite; els companys de color han demostrat, a desgrat de tot, les seves dotes d'intel·ligència i de bondat.

Aquella acceptació dels negres en les organitzacions obreres no fou pas definitiva. Durant aquest segle encara es discuteix si els obrers de color han d'adherir-se als mateixos sindicats dels blancs o si han d'organitzar sindicats separats. La "Industrial Workers of the World" ha estat la primera organització sindical que d'una manera definitiva i sincera ha obert les seves portes al proletariat negre. Poc a poc els obrers blancs abandonen a la burgesia els prejudicis de raça per a llançar-se a la lluita de classes, en la qual els companys negres han de formar estretament units amb els companys blancs. És lamentable, però, que aquest desprendiment de prejudicis segueixi un procés tan lent.

Aquesta ratlla de color que separa els negres dels blancs en totes les activitats cal que desaparegui: allà on pot menjar un blanc pot menjar un negre; on pot viatjar un blanc pot viatjar un negre; la dona que pot agradar a un blanc pot agradar a un negre... perquè el negre és un home amb la mateixa sensibilitat que el blanc.

Quan els crims dels nord-americans amb els homes de color transcendeixen a Europa, la Premsa obrera europea i fins i tot la Premsa burgesa liberal exterioritzen la seva protesta que no té, és dolorós de constatar-ho en aquest cas, cap eficàcia.

Confiem, però, que la tendència que aquests darrers temps es manifesta als Estats Units d'organitzar els sindicats obrers interracials acabarà per alliberar d'una manera definitiva i efectiva la raça negra.

VICENS RIERA

El socialisme i els seus detractors

"Es el recuerdo terminante de que estamos ante una revolución. Y quien quiera entender, que entienda."

Aquest és el resultat de la lectura del manifest del Partit Socialista Espanyol que un articulista burges ha publicat dies enrera a *El Sol*.

Si bé l'affirmació, per a un periòdic burges, sembla quelcom atrevida, no ho és tant per a qui vol ésser sincer en les circumstàncies actuals. Per a Ossorio i Gallardo és el toc d'alarma per al capitalisme, que no sap sortir del seu esparverament davant la creixença i la imposició del socialisme espanyol, que suara ha fet sentir la seva veu.

"Frente a la doctrina socialista—diu Ossorio i Gallardo—, si es que no nos hemos de entregar a ella pasivos, ignorantes, ledos, debe erigirse otra que permita una evolución urgente sin destruir los cimientos de la civilización. ¿Es que no existe? Sí. La hay muy clara y definida: la de la democracia cristiana."

La ideologia d'Ossorio i Gallardo no per ésser equivocada deixa d'ésser noble. Recolza la seva tesi en les teories del pare Sturzo, creador del partit popular cristià a Itàlia, i ofegat també pel feixisme. La teoria del pare Sturzo és una espècie d'assimilació del socialisme en la seva part espiritual i moral, fagant-ne el concepte materialista i revolucionari. Definim: és un socialisme invertit que el capitalisme comprensiu ha fet seu per a contrarestar l'essència del veritable socialisme.

L'advertència de l'articulista d'*El Sol* ha trobat en Ossorio i Gallardo un fidel intèrpret, el qual en dedueix la veritat irrefutable, que les masses organitzades—anarquistes, sindicalistes, socialistes i comunistes—totes van a un mateix fi: a l'abolició de la propietat

privada. Efectivament, és així: solament el sistema d'abolir la propietat privada ens divideix.

Dificilíssim seria que s'intentés desvirtuar la gènesi i essència del socialisme. S'ha intentat arreu del món i la confusió no ha estat més que passatgera. És clar que a Itàlia el partit populista cristià fou un fet evident, mes no aconseguí mai anul·lar el partit socialista, el líder del qual no fa molt temps morí a l'exili.

"Frente a la interpretació materialista de la Història, la concepció espiritualista de la vida, con fe en el designio providencial y en la inmortalidad del alma."

"Frente al colectivismo, la perpetuación de la propiedad privada, concebida no como un regodeo del propietario, sino como una función social repleta de sacrificios al igual que todos los deberes."

"Frente a la lucha de clases, la evolución del salariado, para que, de día en día, el capital productor, expropiado en justicia, pase a manos de los trabajadores."

"Frente a la dictadura del proletariado, la aplicación más amplia y leal del liberalismo político del siglo XIX."

"Frente al control obrero (desconfianza, prevención, servicio de centinela), la participación obrera en el gobierno y en los beneficios de la producción; la limitación de las ganancias del capital y la ilimitación en los provechos del trabajo directivo, gestor, intelectual, burocrático y manual."

Precisament s'intenta confondre el més substantiu del socialisme científic, com és la interpretació materialista de la Història amb arguments vulnerables, en els quals el prejudici secular del designi providencial, negació del valor i poder humans, és el dogma objectiu. No és possible atacar el materialisme de la Història amb objeccions metafísiques,

puix que elles mateixes ens revelen la innocuïtat de la seva valor, ficció en tot allò que significa realitat i raó. El socialisme no podia trobar millor fonament que el materialisme de la Història, que explica el procés etern de la lluita entre la riquesa i el treball.

La perpetuació de la propietat és tant com defensar la lluita eterna de l'ambició desfermada, sagnant, entre els homes.

La contradicció de la teoria cristiana social ens la fa palesa el mateix Ossorio i Gallardo, en dir que en front de la lluita de classes hi oposa l'evolució de l'assalariat. ¿Com pot extingir-se la lluita de classes perpetuant-se la propietat individual?

No som partidaris d'una dictadura proletària pel fet senzillíssim que som socialistes. Però ¿qui negarà que la dictadura és una forma de govern estable i evident per al capitalisme?

El règim democràtic burges no és res més que una dictadura indirecta que afecta tots els factors: en la Premsa, en el treball, en la política. Indirectament la seva força es fa sentir i s'imposa.

És inútil, doncs, combatre el socialisme. És una doctrina que està per damunt de totes pel fet senzillíssim que neix de la Història i de la Vida. És l'aplegament d'una sèrie de fets naturals i de necessitats tot just avui descobertes. Més que res és l'encarnació de la realitat en els seus matisos. La civilització futura descansa en el socialisme científic. Res no hi valdran els sofismes. La seva filosofia i la seva ciència s'imposaran meravellósament.

I com Sòcrates, hem de sortir al pas de tots els sofistes de la filosofia—en l'època present, del socialisme—que intenten desvirtuar una civilització que madura rítmicament junt amb la consciència humana.

MANUEL ROSET SAIÀ

Les realitats del socialisme

"LUMA", una empresa cooperativa internacional

Diverses vegades hem parlat en aquestes pàgines de la magnífica gesta acomplida pels cooperadors del nord d'Europa de muntar una fàbrica de bombetes elèctriques per tal de lluitar contra el càrtel internacional que monopolitzava la fabricació i el comerç d'aquest article tan important en l'economia de la classe obrera i dels resultats aconseguits en llur lluita contra la dominació d'aquest monopoli. En la "Revue de la Coopération Internationale" del mes d'agost, Anders Hedberg, una de les plomes més intel·ligents en matèria cooperativa de Suècia, fa una breu i interessant exposició dels motius i dels resultats de la creació d'aquesta fàbrica cooperativa internacional que se a assenyalar un camí ple de grans possibilitats en la lluita contra les organitzacions capitalistes de monopoli, fins avui dia totalment inexpugnables.

La indústria mundial de la bombeta elèctrica ha estat monopolitzada.

Avui dia existeix un nombre molt reduït de firmes que fabriquen bombetes elèctriques; algunes d'elles amb fàbriques en diversos països. Aquesta forta concentració en grans unitats implica, evidentment, per la seva pròpia naturalesa, una tendència monopolista; mes, per damunt d'això, totes les grans empreses de bombetes han format entre elles, sota una direcció americana, un càrtel que porta el nom de "Phoebus" i que té les seves oficines a Ginebra. Aquest càrtel, que és, sense cap mena de dubte, un dels més forts i millor organitzats del món, reparteix el mercat mundial entre les diferents firmes afiliades i estableix les reglamentacions generals de preus per a tots els països. Aquesta íntima col·laboració en el si del càrtel "Phoebus" ha tingut per resultat que els preus de les bombetes elèctriques de les diverses classes són excessivament elevats d'ençà un cert nombre d'anys.

Aquests preus elevats, i en conseqüència els beneficis elevats, han temptat certs "outsiders" (1) i els han incitat a crear fàbriques per a fer la competència al càrtel internacional. Per regla general, aquestes temptatives no s'han realitzat gaire fàcilment. En primer lloc, era molt sovint difícil trobar els tècnics capaços de dirigir una fàbrica de bombetes de manera competent, car el càrtel internacional té els millors enginyers lligats per contractes de llarga durada. Després, era difícil adquirir certes màquines, car el càrtel s'esforçava a exercir també la seva acció monopolitzadora sobre aquest terreny. Malgrat tot, algunes fàbriques que es trobaven fora del càrtel aconseguiren vèncer aquests obstacles, però arribades en aquest punt, el càrtel les atacà del costat financer i d'una manera o altra es veieren obligades a liquidar o a sumar-se al càrtel.

(1) «Outsider» és el nom que es dona als fabricants que operen fora del trust o càrtel de la respectiva indústria. — N. del T.

Fins aquests darrers temps, el Moviment cooperatiu no havia pres cap mesura contra aquest monopoli internacional. Les societats de detall i les cooperatives centrals majoristes han distribuït simplement els productes del càrtel sense poder influir en els seus preus.

Es podria objectar, naturalment, que les bombetes elèctriques no constitueixen una part molt important del pressupost d'un família mitjana i que, per tant, els cooperadors poden passar-se d'ocupar-se d'aquesta indústria; mes contràriament al que es creu, les bombetes elèctriques juguen un paper cada dia més important i el tribut pagat pels consumidors al càrtel no és pas gens menyspreable. Per a fer-se una idea de la importància actual de les bombetes elèctriques cal saber que en la majoria de països del nord i oest d'Europa el consum de bombetes als preus actuals és prop de cinc vegades més elevat que el consum de llumins, article al qual els cooperadors de diversos països han dedicat una gran atenció. Podria dir-se també que la reducció possible dels preus de les bombetes elèctriques significaria per a la majoria de països una quantitat molt més elevada que tot el consum de llumins. És, doncs, indubtable que la qüestió de les bombetes valia ben bé la pena d'ésser presa en consideració.

Però ¿com calia plantejar la qüestió? Emprendre una organització cooperativa nacional la fabricació de bombetes elèctriques en competència amb el càrtel internacional semblava tan poc raonable com si una societat cooperativa local es llançés a una branca de la indústria en la qual els seus competidors estan units en un trust d'envergadura nacional. Així com les societats locals d'un país han de treballar conjuntament, per mitjà de llur central majorista, quan desitgen ocupar-se d'indústries en les quals la competència capitalista opera sobre un pla nacional, així les diverses centrals nacionals han d'unir-se quan es tracta d'entaular la lluita contra un monopoli internacional. Aquest principi ha estat defensat sempre i d'una manera especial pels cooperadors suecs.

Per altra banda, no hi ha res més natural que aquest punt de vista de cooperació internacional prevalgui en l'Europa del Nord, car aquí es troben un cert nombre de petits països amb un Moviment cooperatiu relativament ben desenvolupat i les divergències de llengua i d'economia política general no són tan accentuades com en les altres parts d'Europa. Ultra això, d'ençà un cert nombre d'anys funciona ja en el nord d'Europa una societat cooperativa internacional que té com a membres les cooperatives majoristes d'aquells països (1). Aquesta societat, coneguda amb el nom de "Nordisk Andelsforbund", té com a objecte princi-

(1) Suècia, Noruega, Dinamarca i Finlàndia. — N. del T.

pal la compra en comú de productes tropicals. La creació d'una fàbrica cooperativa internacional de bombetes elèctriques en l'Europa del Nord, era, doncs, una empresa que tenia el terreny ben preparat.

L'establiment de la nova fàbrica cooperativa fou decidit a la tardor de 1928 i començà a treballar a principis de 1931. La fàbrica fou finançada en els primers moments per la Cooperativa Majorista sueca, però durant la seva construcció fou organitzada la nova societat internacional "Luma", sota la forma d'una societat cooperativa de consum especial, els membres de la qual eren les Cooperatives Majoristes del Nord d'Europa. La més alta autoritat de la nova societat és l'Assemblea general, en la qual tots els membres gaudeixen dels mateixos drets. En els intervals entre les Assemblees generals, "Luma" està dirigida per un Consell d'Inspecció, compost de representants dels membres, i per un Consell de Directors, nomenat pel Consell d'Inspecció.

L'any 1931 fou el primer de funcionament de la fàbrica i donà tan bons resultats que l'empresa produí un benefici consi-

derable. D'acord amb els estatuts i amb els principis cooperatius, aquest benefici fou repartit entre els membres a proporció de llurs compres. Els membres no perceben aquest benefici en espècies sinó en forma d'accions de la societat, car la majoria dels membres no han aportat cap capital i fan servir els beneficis per a cobrir les accions subscrietes. El capital invertit en la indústria cooperativa de bombetes elèctriques és d'unes 150.000 lliures esterlines (1).

L'aparició de la bombeta "Luma" en el mercat de l'Europa del Nord desfèu, evidentment, el monopoli del càrtel internacional. Els cooperadors estaven deslliurats de la dominació del càrtel. Mes aquest no fou l'únic resultat. L'èxit de la fàbrica cooperativa i l'atenció que atragué obligaren el càrtel a reduir els seus preus. A Suècia, per exemple, el país on es troba instal·lada la fàbrica i on es va fer sentir més la seva influència durant el primer any, el càrtel es veié en la necessitat de reduir gradualment els seus preus fins a situar-los en el ni-

(1) Uns 6 milions i mig de pesetes al canvi actual. — N. del T.

vell cooperatiu. Aquesta reducció fou de més de sis penics per bombeta (1). Essent el consum anual del país de prop de 12 milions de bombetes, això significa que els consumidors suecs, cooperadors o no, economitzen anualment 300.000 lliures, com a mínimum, quantitat que abans regalaven al càrtel internacional, a títol de dret suplementari. Aquesta suma iguala el doble del valor del consum de llumins del país i el doble, també, del cost total de la fàbrica cooperativa. En els altres països del nord d'Europa on les centrals cooperatives formen part de "Luma" la tendència dels preus és la mateixa.

"Luma" és la primera fàbrica internacional del Moviment cooperatiu de consum. Els cooperadors d'altres parts del món assajaran, indubtablement, de posar en pràctica la mateixa idea de col·laboració internacional entre les diverses centrals nacionals, en altres branques de la indústria, completament diferents de la fabricació de bombetes elèctriques, però potser amb èxit igual.

(1) Aquesta rebalta representa el 58 per 100 del preu del càrtel. — N. del T.

ANDERS HEDBERG

11 de setembre de 1714

Amb aquest encapçalament, a JUSTÍCIA SOCIAL de la setmana passada un company publicava un article fent-se ressò d'una errònia interpretació de l'ideologia dels màrtirs de les llibertats de Catalunya d'aquella data.

Això és de doldre doblement, ja que, a més que el fet a què ens referim s'ha debatut plenament i posat en clar en forma que no dona lloc a dubtes, amb la dita interpretació equivocada s'inferia un greuge als nostres herois nacionals que donaren més del que avui donen els que diuen amar la llibertat.

Desfem, doncs, novament l'error i recordem la història:

Els catalans de llavors lluitaren al costat de l'arxiduc Carles d'Àustria i dels seus aliats

Anglaterra i Holanda, contra França i Espanya, perquè aquesta, amb l'intrús i perjur Felip V, fou deslleial a Catalunya, trencant el jurament que havia fet de reconèixer els nostres privilegis, promulgant Reials decrets i lleis injustos, sotmetent-nos a tota mena d'humiliacions, despotismes i persecucions.

Per això Catalunya acordà per mitjà del Consell de Cent lluitar, en la guerra que no havia provocat, a favor de l'arxiduc Carles d'Àustria, puix que aquest en premi al seu ajut li reconeixeria les llibertats.

Quan semblava propera la victòria, morí l'emperador Leo-

pold, esdevenint emperador d'Àustria el seu segon fill, l'arxiduc Carles, el qual abandonà la causa exemple que seguiren Anglaterra i Holanda, deixant Catalunya sola lluitant heroïcament i desesperadament fins l'onze de setembre de 1714, diada en què sucumbí Barcelona, últim baluard de les llibertats de Catalunya.

Cal sols llegir l'historiador anglès Macaulay i recordar la dita famosa de l'ambaixador anglès a Madrid l'any 1919 quan les festes de l'Armistici a Barcelona.

J. MUNTANÉ BALAGUER

Jean Longuet, a Barcelona

Ha estat uns dies a Barcelona el company Jean Longuet, fill del gendre de Carles Marx i, per tant, nét d'aquest.

El company Longuet, de nacionalitat francesa, és actualment diputat a la Cambra de Diputats en representació del partit socialista francès (S. F. I. O.). Ha vingut al nostre país per conèixer les seves actuals condicions socials i econòmiques, un xic difícils d'apreciar des de l'estranger, segons la seva pròpia expressió, i ha hagut de marxar urgentment a París per assistir a la reunió de la Cambra de Diputats convocada per a ahir.

Aprofitant la seva curta estada a Barcelona, la Unió Socialista de Catalunya ha enviat

una representació a saludar-lo en nom del Partit, a la qual, al seu torn, ha pregat de saludar els nostres militants en nom del socialisme francès.

Unió Socialista de Catalunya

Miutings i Conferències

22 D'AGOST

Conferència de Joan Comorera al Centre Obrer Instructiu d'Unió Republicana (Cervera), a les nou del vespre. Tema: "Socialisme i Comunisme".

24 D'AGOST

Conferència de Joan Comorera a Agramunt, a les nou del vespre. Tema: "La U. S. C. i l'Estatut".

Obrers! Propaguen

JUSTÍCIA SOCIAL

TIP. CATALANA-VICH, 16 Tel. 78785 - Barcelona

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Corta, 678, 1.º - Tel. 16871

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats